

Kelan tiedonvaihtoa edistävä työryhmä

Asettaminen

Sosiaali- ja terveysministeriö asettaa Kelan tiedonvaihtoa edistävän työryhmän.

Toimikausi

16.6.–1.12.2025

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan asiakastiedon on liikuttava eri viranomaistahojen kesken sähköisesti ja turvallisesti. Tietosuoja ei saa estää eri viranomaistahojen saamista tarpeellista käsitystä henkilön tilanteesta, eikä tilastojen keräämistä toiminnan kehittämiseksi. Viranomaisten yhteistyömahdollisuuksia parannetaan muun muassa varmistamalla tiedonsaanti- ja oma-aloitteiset tiedonanto-oikeudet viranomaisten välillä. Käynnistetään tarvittavat lainsäädäntö- ja muut toimet viranomaisten tiedonvaihdon kehittämiseksi niin, että hyväksikäytön ehkäiseminen tehostuu ja väärinkäytökset saadaan tiedoksi toimivaltaisille viranomaisille. Viranomaisten välistä tietojenvaihtoa parannetaan ja Kelalle asetetaan velvollisuus luovuttaa sekä pyydettyä että oma-aloitteisesti tietoja, tietosuojalainsäädäntö huomioiden. Tehostetaan Kelan myöntämien tukien osalta tietojenvaihtoa väärinkäytösten estämiseksi. Samalla vahvistetaan Kelan suorittamaa valvontaa väärinkäytösten paljastamiseksi.¹

Pääministeri Petteri Orpon hallitus on sopinut vuosien 2026–2029 julkisen talouden suunnitelmasta. Suunnitelmaan sisältyy kirjaus Kelan tiedonsaantioikeuksien lisäämisestä sosiaaliturvan väärinkäytön estämiseksi. Säästötavoite tämän sopeutustoimen osalta on 5 miljoonaa euroa.

Perustelut asettamiselle

Etuuksien toimeenpanossa on havaittu tilanteita, joissa aiheeton tai määrältään liian suuri etuuden maksu olisi ennaltaehkäistävissä esimerkiksi kehittämällä tietojensaantia sekä tietojen ristiin käyttöä eri etuuksien välillä. Virheellisten maksujen ja etuuksien väärinkäytön vähentäminen ennakkollisesti olisi tärkeää, koska virheellisiä maksuja ei saada kaikilta osin perittyä takaisin.

Sosiaaliturvaetuuksia maksetaan virheellisesti eli joko kokonaan aiheettomasti tai määrältään liian suurena esimerkiksi silloin, kun

- etuuden myöntämistä koskeva päätös on annettu väärin perustein
- etuudensaajalle myönnetään takautuen muu etuus, jonka vaikutuksen vuoksi ensin myönnetty etuus on maksettu aiheetta tai liian suurena
- etuus päätöksen antamisen jälkeen olosuhteet ovat muuttuneet eikä etuudensaaja ole ilmoittanut muutoksesta
- etuus päätöksen antamisen jälkeen olosuhteet ovat muuttuneet ja etuudensaaja on ilmoittanut muutoksesta ajoissa, mutta hakemuksen ratkaisu on Kelassa viipynyt
- etuutta on maksettu ajalta, jolta sen maksaminen olisi pitänyt olla keskeytettyinä
- etuutta on maksettu aiheetta enemmän kuin regressivaatimuksen perusteella on palautettu tai
- etuutta on muusta syystä, esimerkiksi ratkaisu-, kirjoitus-, tiedonsiirto- tai laskuvirheen vuoksi, maksettu liikaa.

¹ [Hallitusohjelma - Valtioneuvosto](#)

Lähtökohtana on, että liikaa maksettu etuus peritään takaisin. Etuuksien takaisinperinnästä voidaan kuitenkin luopua tai sen määrää voidaan alentaa, jos se katsotaan kohtuulliseksi. Jos liikamaksu on syntynyt etuudensaajan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä, takaisinperinnästä ei voida luopua eikä takaisinperittävä määrää alentaa kohtuusperusteella. Nämä etuuksien väärinkäyttöön liittyvät tilanteet muodostavat vain pienen osan kaikista takaisinperintätapauksista. Takaisinperintämenettelystä säädetään etuuslaeissa.

Tavoitteet

Työryhmän tavoitteena on Kelan tiedonsaantioikeuksien ja tiedonvaihdon lisääminen sosiaaliturvaetuuksien virheellisten maksujen ja väärinkäytösten vähentämiseksi. Työryhmän tulee edistää esimerkiksi seuraavia ehdotuksia:

- Pankki- ja maksutilejä koskevat tiedonsaantioikeudet tarvittaviin Kelan etuuslakeihin sekä käyttöoikeus pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmään (PMJ-järjestelmä);
- Etuuden maksajan virheestä johtuvien etuuksien liikamaksujen vähentäminen eri etuuksien välisellä tietojen ristiin käytöllä;
- Tietojen oma-aloitteinen luovutus Kelasta muille viranomaisille;
- Etuudensaajan tosiasiallisen osoitteen ja asumistilanteen sekä mahdollisen ulkomailta oleskelun selvittäminen rekistereistä;
- Väärinkäytösepäilyjen tehokas selvittäminen;
- Muut mahdolliset tiedonvaihtoa koskevat tarpeet.

Tehtävät

Työryhmän tehtävänä on valmistella arviomuistio sekä luonnos hallituksen esitykseksi etuuslainsäädäntöön sekä siihen läheisesti liittyvään lainsäädäntöön tehtävistä muutoksista pääministeri Petteri Orpon hallituksen julkisen talouden suunnitelmaan sisältyvän kirjauksen ja säästötavoitteen toteuttamiseksi.

Työryhmä voi arvionsa mukaan kuulla asiaan liittyviä sidosryhmätahoja sekä muita asiantuntijoita.

Työryhmän jäsenet

Puheenjohtaja

Sosiaali- ja terveysministeriö

Varapuheenjohtaja

Sosiaali- ja terveysministeriö

Jäsenet

Sosiaali- ja terveysministeriö

Valtiovarainministeriö, Julkisen hallinnon ICT

Sisäministeriö

Kansaneläkelaitos, etuuksien ja palvelujen suunnittelu

Kansaneläkelaitos, tiedonhallinta

Tulli

Sihteeristö

Sosiaali- ja terveysministeriö

Työryhmä voi tarvittaessa täydentää kokoonpanoaan asiantuntijajäsenillä.

Kustannukset ja rahoitus

Yhteistyöryhmä työskentelee virkatyönä. Työryhmän jäsenen tehtävästä ei makseta kokouspalkkioita eikä päivärahoja. Uudenmaan ulkopuolelta työryhmän kokouksiin matkustaville työryhmän jäsenille ja asiantuntijoille korvataan matkakulut valtion matkustussäännön mukaisesti. Kokouksiin osallistuminen pyritään mahdollistamaan myös etäyhteyksin.

Työryhmän kustannukset korvataan sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenomomentilta 33.01.01. Hankkeeseen käytettävä työaika kirjataan sosiaali- ja terveysministeriön osalta toiminnolle 5500520200 kansallinen säädösten valmistelu.

Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen

Jakelu Asettamispäätöksessä mainitut

Tiedoksi Sosiaali- ja terveysministeri
Sosiaaliturvaministeri
Kansliapäällikkö

STM sosiaaliturva- ja vakuutusosasto
STM viestintä